

't Is mooi geweest

't Is mooi geweest

hans roland hoff

Schrijver: Hans Roland Hoff

Coverontwerp: anoniem.

Illustratie uit een middeleeuws boek. De dokter - samen met zijn assistent - behandelt een patiënt. De arts is te herkennen aan zijn lange gewaad en zijn hoed, typisch voor artsen uit die tijd.

ISBN: 9789402151503

© <hansrolandhoff>

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere, vernuftige wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

*Het leven begint vaak in een luier en het eindigt
dikwijls ook daarin.*

Zo gek is dat niet.

Gilles Bétancourt

Vanmorgen had mevrouw Scholten zijn spreekuur weer eens gekleurd. Het enige medische succes dat hij bij haar geboekt had, was dat ze in plaats van eens per week hem te bezoeken - "u weet wel dokter, als ik kom dan is er ook wat" - sinds een paar jaar, eens per veertien dagen kwam. Verder was er geen eer aan te behalen, het mens was volkomen in evenwicht met haar klachten. Een kwestie van door de tijd helpen. Al werd je er wel moe van.

Maar goed, dinsdags, het einde van de werkdag, altijd een lastige keuze. De ene week een bijeenkomst van de huisartsengroep, bij een van de collega's. Er was nooit een agenda, om 5 uur werd geïnventariseerd wie iets te melden had.

Achteraf vond hij het meestal wel zinnige gesprekken, maar aan het eind van een vaak vermoeiend spreekuur was het lastig te kiezen tussen 'geen zin vandaag' en solidariteit met de groep.

De andere week klinische middag, een samenscholing van huisartsen en artsen werkzaam in het ziekenhuis. Die 'middag' duurde overigens maar van 5 tot 6 en had als belangrijkste functie dat je elkaar zag en je iemand aan zijn jas kon trekken. Een witte. De jongens en meisjes van het ziekenhuis hielden hun vakkleding aan, hoogstwaarschijnlijk om aan te geven dat de werkdag er nog niet op zat, maar dat ze desondanks bereid waren een uurtje vrij te maken. De nieuwste ontwikkelingen op medisch gebied werden gelardeerd met een glaasje en een hapje op kleffe toast.

Deze week de huisartsengroep. Als vaker werd het een combinatie van geen zin en toch maar gaan. Bert van Dongen, Ina de Wreede en Jans Buiten waren er al, Jans doende met kopjes, thee en koffie. Medische zaken waren nog niet besproken, de discussie was beperkt tot opmerkingen over de aanvangstijd.

"Vijf uur is vijf uur, dan moet je er zijn".

"We hebben niet een vak waarbij je exact op tijd aanwezig kunt zijn".

"Huisartsen horen altijd, enigszins hijgend, iets te laat te arriveren".

Bert, Ina en Jans misten nooit een bijeenkomst en brachten meestal een of meer ingrijpende dilemma's in. Met name Ina was in staat keer op keer problemen ter discussie te stellen op een manier, die je de indruk gaf dat de ethica in haar fors werd onderschat. Je zou haast denken dat ze de snotneuzen bij de poort van haar praktijk weerde en alleen lieden met complexe problematiek toegang verschafte. Volgens hem was Ina erg onzeker. Zij was de huisarts die het vaakst met het ziekenhuis overlegde, maar dat overleg was een poging verantwoordelijkheid te delen en een toets van eigen beleid. Na hem kwamen Guido ter Apel en Elles Smaling. Boris Walstra had zich weer eens afgemeld. Jammer was dat. Boris kon gortdroge opmerkingen maken en daarmee door Ina aangedragen problemen reduceren tot simpele kwesties. Niet zelden gingen de woorden van Boris ten koste van de ander, maar deed hem niets. Boris beschikte over niet al teveel 'gevoel' en dat maakte dat hij de enige was die Bert partij kon geven. Bert was altijd zeer van zichzelf overtuigd en daarbij, bijzonder tevreden met zichzelf. Hij had het tot een

kunst verheven om het laatste woord te hebben en meende daarmee een in zijn ogen verlossend eind aan de discussie te maken. Narcisten zijn aangenaam om te beschouwen, maar een crime om mee te werken. Hij vond het altijd een waar genoegen om te zien hoe een relativerende opmerking van Boris het Bert onmogelijk maakte kritiek te pareren. Het enorme belang van de huisartsgeneeskunde, de spilfunctie die de huisarts binnen de gezondheidszorg vervulde, Bert zag kans dit keer op keer te benadrukken. Bij de laatste gelegenheid had Boris zo'n lofzang op het eigen functioneren afgerond met de mededeling dat negentig procent van de kwalen vanzelf overging en de overige tien procent verwezen werd. De lichaamstaal van Bert sprak boekdelen.

Deze keer weinig problemen. Zelf had hij niets te melden en de inbreng van de anderen was niet boeiend. Ina vertelde over een ernstig zieke man die ze vanwege hevige pijn gesedeerd had. Zijns inziens was adequate pijnstilling beter geweest, maar rustige patiënten hebben Ina's voorkeur. Ze bracht het als probleem dat de man nog zo lang in leven bleef en kreeg natuurlijk als reactie dat je dit kunt verwachten als je in een te vroeg stadium sedatie inzet. Nadien met Jans een glaasje wijn gedronken. Jans drie.

Even lekker douchen. Joost van Bommel had er weer een 'rondje Sneekermeer' opzitten. Als hij even tijd had, pakte hij zijn racefiets en buiten de vakanties werd het vaak een lusje om de lokale plas. In vakantieperiodes waren de bruggen vaak open en moest hij dikwijls wachten op het gestuntel van lieden die niet goed met een boot konden omgaan, hoewel dat gestuntel - meestal waren het Duitsers - aangenaam was om te aanschouwen. Meestal fietste hij alleen, soms met vrienden of zijn zoon Jeroen en een enkele keer, maar dat was dan in de bergen, met zijn dochter Elsbeth. In dat geval was het alleen bergop, want Elsbeth durfde niet naar beneden op die smalle bandjes. Zijn vrouw Esther reed dan met de hond naar boven en na een lunch en koffie op de top werd de fiets van Elsbeth in de auto gelegd. Afdalen gaf hem juist een kick, al ging het niet meer zo snel als vroeger. Hij kon goed fietsen, was er alleen te laat mee begonnen. Als hij tijdig voor wielrennen had gekozen had hij, zeker met een beetje doping, met de grote jongens kunnen meedoen. Op de racefiets kwam hij ondanks de inspanning tot ontspanning. Hij kon de grote levensvragen zoals 'Waar toe zijn wij op aarde?' of 'Is het geoorloofd dat onze vorst, Willem Alexander, een biertje drinkt met de heer Poetin?', aan de orde stellen en dan lekker doorstoempen. Hij was nu 58. Toen hij op z'n dertigste met fietsen begon was hij zeer fanatiek. Fietste regelmatig langs het peloton vrienden - hier en daar een praatje makend - om vervolgens langdurend kopwerk te verrichten. Als eerste aankomen was een must. Dat

lukte vaak ook wel, want als het nodig was gingen zijn ellebogen naar buiten en week hij af van de rechte lijn om toch vooral de ander voor te blijven. Nu ging het allemaal wat rustiger. Hij had een paar keer met Jeroen Luik- Bastenaken- Luik gefietst. Daarvoor een keer met een vriend. Ze waren toen wel om zes uur opgestaan, maar een blik op de startlijn, al bevolkt door als fazanten uitgedoste wielierliefhebbers, was voldoende om extra lang te ontbijten en een uurtje later te starten. Wel aardig om te zien, die iets te gladde - sommige amateurs hadden ook de benen geschoren - zwaarlijvige liefhebbers die kapitalen hadden neergelegd voor een ultramoderne, zeer lichte racefiets. Dat vertrek een uurtje later bleek consequenties te hebben, want de controleposten hadden hun sluitingstijd afgestemd op een start om 6 uur. Na de iets te uitgebreide lunch was het aanpoten geblazen. Met Jeroen dus op tijd vertrokken. Jeroen was nog jong en bereed een avondse racefiets die hij een beetje had opgeknapt. Met olie liep het gesmeerd. Vanwege zijn leeftijd reden ze de 150 kilometer en dat ging prima. Het jaar daarna wilde Jeroen per se de volle ronde rijden. Het is een jongen die, wanneer hij iets in z'n kop heeft, daar niet vanaf te brengen is. Het lukte niet. Veel te warm. Het was die dag ruim boven de 30 graden en het vocht was niet aan te slepen. Het zou hem in zijn eentje ook niet zijn gelukt. Gezellig was het wel. Een heerlijke avondmaaltijd werd begeleid door een Belgisch biertje. Jeroen wilde natuurlijk revanche het volgend jaar. Zo geschiedde. Tijdens de eerste beklimming was hij nog onder de indruk van een dikbuikige man op een carboneske, zeer lichte fiets die hijgend en puffend naar boven zwalkte.

"Volgend jaar maar een lichter karretje aanschaffen", vertrouwde hij de man toe.

Daarna stond hij op de bekende Ardennen toppen rustig op zijn vader te wachten. Toen ze 150 kilometer hadden afgelegd, had hij Jeroen gezegd dat hij zijn eigen tempo moest rijden en ze hadden elkaar weer gezien tijdens een heerlijk diner. Lekker eten, samen met zijn vader, was eigenlijk nog de enige reden voor een fietstochtje. Dat je vanaf een zekere leeftijd moest inleveren op lichamelijk gebied, was voor iemand als Joost wel even slikken, maar zo langzamerhand had hij dat geaccepteerd. Hij kon ook niet meer zo vaak tijd vrijmaken voor de racefiets. Het werk op school vroeg veel tijd. Naast het lesgeven, hij doceerde biologie op een middelbare school, moest hij steeds vaker vergaderingen bijwonen. Meestal tijdrovende en zeer inefficiënte bijeenkomsten, noodzakelijk, al was het alleen maar om op de hoogte te blijven van wat deskundigen aan nieuwe inzichten ter verrijking van het onderwijs, hadden aangevoerd. Lesgeven bleef leuk. De jeugd van tegenwoordig kwam redelijk overeen met wat hij zich van zijn eigen jeugd, van zijn vriendjes herinnerde. Ze waren, net zo min als hij eertijds, niet onder de indruk van de wonderen der natuur, even vaak aan het donderjagen, even vaak verliefd en stonden evenals zijn leeftijdsgenoten van toen, open voor nieuwe informatie. Hij verstond gelukkig de kunst de leerlingen op adequate wijze bij zijn vak te betrekken. Z'n enthousiasme voor menskunde, dierkunde en vooral plantkunde, werkte aanstekelijk. Hij zorgde ervoor dat door het doen van proefjes en door excursies, de leerstof beter werd begrepen en aantrekkelijker werd.

Omdat hij met de leerlingen meedacht over en meewerkte aan sociale activiteiten op school, werd hij door zijn leerlingen als docent en als mens zeer gewaardeerd.

Als je het als docent niet in je had de leerlingen te boeien, dan had je het niet gemakkelijk, al waren er tegenwoordig wel cursussen die een leerkracht enig zelfvertrouwen konden bieden. Vroeger ging je er eenvoudig onderdoor en je collega's lieten je vallen als een baksteen. Meer dan eens had hij een collega in de ziektewet zien belanden op basis van ongeschiktheid voor het vak, terwijl niemand, ook hij niet, in staat was de helpende hand te bieden.

Esther was in veel gevallen zijn klankbord. Problemen op school, moeilijkheden van collega's, hij besprak die zaken altijd. Zijn vrouw kon situaties bijzonder goed inschatten. Hij hechtte veel waarde aan haar oordeel, maar contacten met een collega in moeilijkheden hadden misschien wel enigszins warme gevoelens opgeleverd, nooit een kentering in diens relatie met de leerlingen. Zijn collega's hielden van Esther. Ze was een graag geziene gast op de partijtjes georganiseerd door de school en op verjaardagen van collega's, waarschijnlijk omdat ze altijd zichzelf was en haar mening nooit vertroebeld werd door bijkomend winstbejag. Haar eerste oordeel over mensen bleek bijna altijd het juiste. Hij bewonderde haar op dit punt. Zelf moest hij wel eens een idee over iemand bijstellen, maar ach, dat had ook wel wat.

De laatste weken was ook hijzelf onderwerp van gesprek.

"Ik heb het idee dat je teveel hooi op de vork neemt, Joost, we komen er nauwelijks nog aan toe om iets samen te doen, altijd vergaderen. Een wandeling of een gezellig avondje uit zit er niet meer in".

"Nou ja, het is een drukke periode, de school vraagt inderdaad veel tijd, maar daar heb ik niet veel invloed op".

"Misschien kun je iets minder tijd besteden aan het verenigingsleven. Het dorp komt er ook wel zonder jouw inbreng. Als we niet oppassen, leven we langs elkaar heen".

"Je hebt misschien wel gelijk. Als de dorpsfeesten achter de rug zijn, komt er veel tijd vrij".

"Daar hou ik je aan. Je kunt veel Joost, maar een ding is duidelijk, je kunt geen 'nee' zeggen".

"Prima, ik vind het ook leuk om vaker iets samen te doen, je kunt wel eens gelijk hebben. 'Nee, nee en nog eens nee', ik zal het oefenen".

Dat Esther niet van fietsen hield was geen bezwaar. Het genieten van wandelen, vooral van wandelen in de bergen, hadden ze altijd gemeenschappelijk gehad en de laatste jaren was museumbezoek daarbij gekomen, al was hun manier van kijken naar mooie of ontroerende kunst tamelijk verschillend. Esther wist er veel meer van, kende de achtergrond van schilders, wist van hun ontwikkeling. Voor hem bestond kunst uit drie rubrieken, 'niets zeggend', 'mooi' en 'bijzonder mooi', al moest hij toegeven dat - hoewel kleur en vorm niet veranderden - door achtergrondinformatie je kijk op kunst wel veranderde. Maar goed, dat gold voor alles waar interpretatie aan te pas kwam. Desalniettemin liep hij sneller door een museum, stond hij niet stil bij de informatie die naast een beeld of schilderij stond geschreven en zat hij regelmatig aan de koffie terwijl Esther nog bezig was met haar rondgang.

Eigenlijk bezopen dat mensen een snelle blik wierpen op een werk waar de kunstenaar dagen aan had gewerkt en dan doorstiefelden. Als een heel leven aan de wand hing, werd dat leven, of een onderdeel ervan in een oogwenk bekeken.

Hij was eens een museum binnengelopen en werd direct geconfronteerd met een immens portret van een prachtige, in rood gehulde dame met een zwarte voile

voor haar gezicht. Een vrouw om bij stil te staan. De rest van de tentoonstelling had hij niet gezien.

Voldaan van het fietsen, fris gedoucht en voor zijn doen netjes gekleed, ging hij aan tafel. Vanavond op visite. Een verjaardag. Zijn collega hield ervan dit volgens een vast patroon en in een vaste opstelling te vieren. Een regelrechte ramp.